

ményezése, amely megvalósítani igyekezett a Zrinyi által felvetett nemzeti hadsereg eszméjét.

Mátyás után az első állandó hadsereg — változott formában — *csak III. Károly* uralkodása idején (1711—1740) valósult meg újra (1715). A változott forma azt jelentette, hogy míg az igazi nemzeti haderő a nemzet egyetemes érdekeit védelmezi s annak rendelkezése alatt áll, a most megvalósult állandó hadsereg az uralkodó hatalmi körébe tartozott egyedül s az országgyűlés csupán a szükséges ujoncokat s pénzt teremtette elő s bocsátotta a hadsereg fenntartására.

A *szabadságharc* idején ismét felbukkan a nemzeti haderő egy formája, a *nemzetőrség*, amelynek 20 és 50 éves életkor között minden magyar tagja volt, voltak ezen kívül ugynevezett *szabadcsapalok* s életrekelt a *népjöl-kelés* is.

A kiegyezés után lépett életbe az ugynevezett *közös hadsereg*, majd ezt követte a *magyar honvédség* felállítása és megszervezése.

A világháború, bár borzalmasan megcsonkította, viszszaadta hazánk teljes állami függetlenségét. Bár sokáig katonai — és több más tekintetben is — kötve volt kezünk, ma végre ott tartunk, hogy megszabadulva a trianoni béke béklyóitól, hozzá láthatunk legféltebb nemzeti kincsünk: *nemzeti hadseregünk* teljes kiépítéséhez. Ennek első testet öltött formája a *Horthy Miklós* fővezér által életrehívott nemzeti hadsereg volt (1919), amely azóta állami önállóságunk legbiztosabb záloga s biztosítója lett. Bizunk benne, hogy nemzeti hadseregünk teljes kifejlesztése megerősíti nemzetünk belső és külső tekintélyét s képessé teszi a magyarságot újra arra a történelmi feladatra, amelyet vállalnia kellett, amikor a Duna-medencében helyét elfoglalta, s amelynek teljesítésétől csak az igazságtalan trianoni országcsonkítás ütötte el mindezeideig.

(V.)

A honvéd

Honvéd!

Avult krónikák lapjai felett

El-eltűnődve nézek egy nevet!

Elébem bukkan minden oldalon,

Betűzöm... százszor, újra olvasom.

Egyszer a szívem ver, dobog vadul,

Arcomba forró vérhullám tolul,

Tekintelemből büszkeség ragyog,
A múlt ködébe visszaszárnyalok.
S amíg röpit vágy, tarka képzelet,
Az ajkam szélén ott remeg:
Honvéd!

Honvéd! Vilézlő, harcoló titán,
Te vagy, kit e név megillet csupán!
Kit nem riaszt meg veszély, tűzroham,
Golyózáporba is dallal rohan!
Előre tör, ront... rendületlen áll,
S báránnyá vedlik, ha a nap leszáll.
Éhezik, szenved, meghal, hogyha kell.
Száját panaszszó mégsem hagyja el.
Egyszer hős, másszor aggódó apa,
Ki könnytől ázott írást küld haza
Duló csatákból — s reszkető keze
Ákom-bákom betűkkel írja le:
Honvéd!

Honvéd! Csodás szó, régi, patinás,
Nem kell helyébe soha, soha más.
A saslottas, uj — már nem kis sereg,
Viselje bátran, büszkén e nevet!
Nincsen nálánál csengőbb, magyarabb
Kincsőrző, diszes, drága foglalat. —
Jelenti mindazt, ami jó, mi szép:
Kossuth, Petőfi, Bem lángszellemét!
És benne számos ékkő-csillogás,
Bátorság, hősi önfeláldozás,
Erény, hűség, faj, föld szeretete,
Győzelem, hit... és látható jele:
Honvéd!

Dalnok lelkéből lelkedzett e név,
S úgy szíveinkhez fűzte annyi év,
Hogy nem hullhat ki belőle soha,
Reményvárunk lett s jövőnk záloga!
Jöhetnek hitvány, gyáva konclesők,
Hogy elrabolják ezt az őserőt.
De én hiszem, hogy nem tépheti le
Szívünk faláról többé senki se, —
Amíg világ lesz, míg a föld forog,
Dalokba, — kőbe vésve élni fog,
S mint szemvakító, rózsás égi fény,
Tündököl fent a dicsőség egén:
Honvéd!

Vályi Nagy Géza.